

SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

**Proces hodnotenia stavu a starostlivosti o životné prostredie
v medzinárodných súvislostiach
Celosvetová správa OSN o stave životného
prostredia (GEO-6)**

Workshop – Dáta, informácie, správy a publikácie o životnom prostredí
29. – 30. máj 2019, Bratislava

www.sazp.sk

CELOSVETOVÁ SPRÁVA OSN O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA (GEO-6)

ZDRAVÁ PLANÉTA - ZDRAVÍ ĽUDIA

„Veda je jasná. Zdravie a prosperita ľudstva sú priamo spojené so stavom nášho životného prostredia. Táto správa je perspektívou pre ľudstvo. Sme na križovatke. Pokračujeme na našej súčasnej ceste, ktorá povedie k bezútešnej budúcnosti ľudstva, alebo sa otočíme k ceste udržateľného rozvoja? To je voľba, ktorú musia naši politickí vodcovia urobiť teraz.“

(Joyce Msuya, výkonná riaditeľka OSN pre životné prostredie)

SPRÁVA GEO6

- **Zverejnenie:** 31. marca 2019, obsah – takmer 700 strán
- Najvýznamnejšia publikácia Programu OSN pre životné prostredie (UNEP)
- **Načasovanie:** zverejnenie pred stretnutím ministrov ŽP na svetovom environmentálnom fóre - ako výzva pre rozhodujúcich politických činiteľov, na okamžité riešenie problémov
- <https://www.unenvironment.org/resources/global-environment-outlook-6>

SPRÁVA GEO6

➤ Stavia na:

- predchádzajúcich správach GEO
- regionálnych hodnoteniach GEO-6 (zverejnené v roku 2016) pre:
 - Afriku,
 - Áziu a Pacifik,
 - Latinskú Ameriku a Karibik,
 - Severnú Ameriku,
 - Západnú Áziu a
 - Paneurópsky región

➤ Poskytuje:

- analýzu stavu globálneho prostredia,
- globálne reakcie na regionálnu a národnú politiku,
- výhľady pre blízku budúcnosť.

- <https://www.unenvironment.org/resources/report/geo-6-global-environment-outlook-regional-assessment-pan-european-region>

SPRÁVA GEO6 - ŠTRUKTÚRA

➤ Úvod – SETTING THE STAGE

- Úvod, štruktúra, hnacie sily zmien v životnom prostredí (populácia, urbanizácia, ekonomický rozvoj, zmena klímy...), súčasný stav dát a poznatkov, prierezové oblasti (ľudstvo a živobytie, meniace sa životné prostredie, zdroje a materiály...)

➤ Časť A – Stav životného prostredia na globálnej úrovni

- Ovzdušie, biodiverzita, oceány a moria, krajina a pôda, sladké vody

SPRÁVA GEO6 - ŠTRUKTÚRA

- **Časť B – Politiky, ciele a správa v oblasti životného prostredia – hodnotenie ich efektívnosti**
 - Prístup k hodnoteniu, teória a prax politík, hodnotenia efektívnosti politík podľa vyššie uvedených oblastí, systémové prístupy k prierezovým oblastiam – napr. obehové hospodárstvo, dekarbonizácia energetického systému, udržateľný systém zabezpečenia potravín, adaptácia na zmenu klímy)

- **Časť C – Výhľady a cesty k zdravej planéte a zdravým ľuďom**
 - Výhľady, vízia do roku 2050, udržateľný rozvoj, cesta vpred)

- **Časť D – Existujúce/potrebné dáta a nedostatky v poznaní**

➤ **Kľúčové zistenia**

**V intenciách
ako je spoločnosť nastavená
v súčasnosti,**

JE NEREÁLNE,

**že svet dospeje v roku 2030, resp.
v roku 2050,
k dosiahnutiu cieľov udržateľného
rozvoja,
Agendy 2030.**

➤ Zdravá planéta, zdraví ľudia: Čas konať

- Neudržateľné modely a trendy výroby a spotreby, nerovnosť v kombinácii nárastu využívania zdrojov v dôsledku rastu populácie, ohrozujú zdravú planétu.
- Znečistenie ovzdušia je príčinou 6 až 7 miliónov predčasných úmrtí ročne.
- Degradácia pôdy je rastúcou hrozbou pre blahobyt ľudí a ekosystémy, najmä pre ľudí žijúcich vo vidieckych oblastiach, ktorí sú závislí na produktivite pôdy. Degradácia pôdy sa týka približne 29% celosvetovej pôdy a 3,2 miliardy ľudí.

➤ Zdravá planéta, zdraví ľudia: Čas konať

- Prírodné zdroje, vrátane sladkých vôd a oceánov, **sú príliš často nadmerne využívané**, zle manažované a znečistené. Približne 1,4 milióna ľudí ročne umiera na choroby spojené so znečistením pitnej vody a nedostatočnou hygienou.
- Predpokladá sa, že **rezistencia na antibiotiká bude do roku 2050 hlavnou príčinou úmrtí**.
- **Škodlivé vplyvy** nevhodného používania pesticídov, ťažkých kovov, plastov a iných látok sú znepokojujúce, pretože sa v alarmujúco vysokých úrovniach vyskytujú **v ponuke potravín**.

➤ Zdravá planéta, zdraví ľudia: Čas konať

- Vzhľadom na súčasné ekonomické a populačné trendy sa bude do roku 2050 využívať o 50-70 % viac energie a spotrebuje sa o 50 % viac potravín

➤ Odporúčania na zastavenie negatívnych trendov

- Konanie v intenciách súčasného modelu „**rozvoj teraz – vyčistenie potom**“ musí byť do roku 2050 zmenené na **model bezodpadového hospodárstva**. Investovanie 2% HDP krajín do zelených opatrení by mohlo udržať dlhodobý rast na rovnako vysokej úrovni ako je v súčasnosti ale s menším dopadom na klimatické zmeny, nedostatok vody a straty ekosystémov.
- Prijat' opatrenia na **nastavenie menej intenzívnych výživových modelov a znížiť plytvanie potravinami** tak v rozvinutých , ako aj v rozvojových krajinách. Takéto opatrenia by mohli znížiť potrebu zvyšovať produkciu potravín o 50% a zabezpečiť potravu pre očakávanú populáciu 9 až 10 miliárd ľudí na planéte v roku 2050. **V súčasnosti je 33% z celosvetovo dostupných potravín nespotrebovaných**, pričom 56% odpadu z potravín je vytváraných v priemyselných krajinách.

➤ Odporúčania na zastavenie negatívnych trendov

- Prijat' opatrenia na obmedzenie toku 8 miliónov ton znečistenia pochádzajúceho z plastov, v oceánoch (**stále neexistuje celosvetová dohoda na riešenie problému** s odpadom končiacim v moriach).
- Politické intervencie, zamerané viac na systém ako celok (napr. na energiu, odpad) ako na čiastkové problémy (napr. znečistenie vôd), **sú efektívnejšie**. Napr. finančné zabezpečenie opatrení na zmiernenie zmeny klímy = 22 biliónov USD, ale kombinované zdravotné prínosy = ďalších 54 biliónov USD.

Ďakujem za pozornosť !

www.sazp.sk

Working Structure of GEO-6

